

Функціональне - це те, яке пов'язане з корисністю захисту прав людини на практиці. Виходячи з цього, можна дійти висновку, що правова система буде працювати краще, якщо вона поважає права людини.

Один із вагомих внесків прав людини у міжнародний порядок полягає в тому, що вони підсилюють тиск на найбільш сильні суб'єкти на міжнародній арені (міжнародні організації, держави тощо), задля універсалізації таких прав та практично унеможливають узурпацію влади в корпоративних руках.

Отже, універсальність прав людини полягає у: їх загальному характері; походженні від природи; наявності прав у людини не залежить від часу та місця; закріплюються виключно законодавством; людині від них неможливо відмовитися, тому дотримання цих прав вимагається від кожного. Також, універсальність прав людини окреслюється фактом того, що вони спрямовані на закріплення значущості найважливіших цінностей людини.

Література

1. Максимов С. Універсальність прав людини. Філософія права і загальна теорія права. 2013. № 1. С. 110–117.

2. Образ людини у концепції прав людини / В. Брюггер. Проблеми філософії права. 2003. Т. I. С. 136-146.

3. Магась-Демидас Ю. Концепція природних прав людини. Забезпечення прав людини: національний та міжнародний виміри: зб. матеріалів I-ї Всеукр. науково-практ. конф., м. Вінниця, 10 груд. 2021 р. Вінниця, 2022. С. 35–39.

УДК 340:93/94:14 (043.2)

Ягуна Д.В., здобувач вищої освіти
першого (бакалаврського) рівня,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна
Науковий керівник Варавва І.П., доктор філософії

КОМУНІКАТИВНІ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ПРАВОВОЇ РЕАЛЬНОСТІ

В основу генерування сучасної концепції права вміщено зміни його сутності на підставі суспільно-буттєвих гносеологічних, аксіологічних та антропологічних вимірів права. Слід зазначити, що фактором формування правосвідомості є комунікативна природа права та правова комунікація. У комунікативній теорії право постає як явище, в основі якого покладено здатність суб'єкта взаємодіяти та урегулювати відносини. Право розуміється як унормована діяльність інтерсуб'єктивної комунікативної взаємодії, у результаті якої формується єдина правова структура, яка

включає правові норми, правові відносини, правову культуру. Сформовані комунікативні норми взаємозв'язку втілюються у комунікативній дії, стратегічній дії та консенсуальному дискурсі.

Зауважимо, що суть права полягає у встановленні норм інтереакції для суб'єктів комунікації. Висвітлення комунікативної дії вченими відбувалось спираючись на комунікативну концепцію Ю. Габермаса [1]. Поняття комунікативної раціональності включає здійснення оцінки існуючих норм, аргументованість нормативних висловлювань, тобто нормативну правильність їх тлумачення з подальшою критичною перевіркою на істинність. Комунікативну практику варто сприймати у вигляді дискурсивного волевиявлення, що надає суб'єктам реальної можливості покращення життя відповідно до потреб та інтересів.

Основні права вільного спілкування є основою кожного демократичного суспільного розвитку. Наприклад, стаття 34 Конституції України проголошує право на свободу думки і слова; вільне вираження своїх поглядів і переконань.

У найзагальнішому плані право на комунікацію – це суверенне право громадянина встановлювати вербальні та невербальні контакти з особою, групою осіб, юридичними особами, органами державної влади та місцевого самоврядування з метою розв'язання проблемних питань особистого чи суспільного характеру за згодою всіх учасників комунікативного процесу. Це право забезпечується презумпцією свободи вираження поглядів, думок і переконань, правом на інформацію та свободою слова. Кожний громадянин має право вільного вибору суб'єкта комунікації. Гарантованість права на комунікацію є одним із принципів рівних відносин між суб'єктами комунікації у державі, суспільстві.

Правова комунікація визначена як спосіб вербальної та невербальної взаємодії у рамках закону з метою досягнення синергетичної рівноваги у з'ясуванні спірних проблемних питань, інтерпретації значень та унормуванні конфлікту, забезпеченні права особи на комунікацію [2].

Наразі стало очевидним, що подальший поступ людської цивілізації вже не є можливим без радикального переосмислення сутності права у напрямі врахування не тільки інтересів держави, які в наш час поступово стають переважаючими, але й насамперед тих основних прав людини й громадянина, що роблять їх рівносуб'єктними з державою. Для цього необхідно здійснити ряд істотних реформ у теоретико-правовій сфері, котрі б дозволили отримати засоби виявлення ключових орієнтирів правової належності в самому середовищі міжлюдських відносин. Адже саме в надрах суспільної комунікації створюються ті онтологічні взаємообмеження суб'єктивних свобод (з адекватними їм мірами взаємної відповідальності), котрі, врешті-решт, втілюються в ідеях та цінностях права, що мають визначати фундаментальні орієнтири позитивізованого закону [2].

Раціональний підхід до здійснення правових інновацій передбачає узгодження суб'єктивної волі законодавчої влади з об'єктивною потребою у врівноваженні й стабілізації розвитку суспільного буття. У свою чергу зазначене врівноваження є можливим у результаті консенсуалізації комунікативних дій на усіх рівнях суспільної ієрархії – від міжособистісних взаємин окремих індивідів до масової правової комунікації державних органів влади та їх представників. Комунікативна стратегія цього розвитку повинна включати, на наш погляд, в себе наступні заходи щодо: підвищення рівня прозорості діяльності законодавчих органів держави; просвітницькі заходи, метою яких є підвищення рівня правосвідомості широких верств населення. Це в свою чергу буде сприяти трансформації правої реальності в позитивному, корисному для суспільства та держави напрямку; - більша відкритість органів держави до діалогу з суспільством; - підвищення рівня довіри населення до органів державної влади.

Ці заходи, на наш погляд, здатні забезпечити поступальний комунікативний розвиток правої реальності. Тільки за умови рівної безбар'єрної комунікації між органами державної влади та суспільством можливий розвиток правової реальності.

Література

1. Марченко О.В. Філософія права: навч. посібник. Дніпропетровськ, 2015. 200 с.
2. Шабанова Ю.О. Історія філософії: сучасні комунікативні вчення: навч. посіб. Дніпропетровськ: Національний гірничий університет, 2012. 120 с.